

2 Programma Woonplaats Zeeland

Inleiding en ontwikkelingen

Zeeland heeft een unieke ligging tussen water en land. Dit maakt Zeeland tot een bijzondere plek om te wonen, te werken en te recreëren. Onze delta zorgt voor rijkdom en vormt onze leefomgeving. Het programma Woonplaats Zeeland richt zich op het behoud en het versterken van onze leefomgeving. We zorgen voor voldoende ruimte en mogelijkheden om te wonen, werken en recreëren. Daarnaast vraagt het Rijk een bijdrage van Zeeland aan de landelijke doelen, zoals bijvoorbeeld voor de energievoorziening. Dat zorgt soms voor spanningen. We moeten ons steeds afvragen welke ontwikkelingen gewenst zijn en in Zeeland passen. Waar kunnen woningen, bedrijven, recreatieactiviteiten en infrastructuur hun plaats vinden, en waar niet? Wat zijn de effecten op milieu, landschap en leefbaarheid op korte en langere termijn? Aan dit soort vragen en opgaven werken we in het programma Woonplaats Zeeland en dit doen we niet alleen. We werken hierbij samen met andere overheden, maatschappelijke organisaties en marktpartijen.

De doelen en de ambities voor de lange termijn staan in de Zeeuwse Omgevingsvisie. Dit vormt samen met het Milieuprogramma het belangrijkste beleidskader van het programma Woonplaats Zeeland.

Speerpunten

De speerpunten voor de verschillende deelprogramma's van Woonplaats Zeeland zijn:

Milieu

- Permanente verbetering van luchtkwaliteit.
- Beperken van uitbreiding van de geluidsproductie.
- Het beperken van risico's bij de opslag, productie, bewerking en het transport van gevaarlijke stoffen is essentieel.
- Zeer zorgwekkende stoffen/PFAS.
- Uitvoering geven aan het plan van aanpak Robuuste RUD.

Omgevingswet en ruimtelijke ordening

- Evalueren en optimaliseren interbestuurlijke samenwerking onder de Omgevingswet.
- Optimaliseren van de informatie van de provincie in het Omgevingsloket.
- Maken en vaststellen van bestuurlijke afspraken met het Rijk over ruimtelijke opgaven (NOVEX).

Wonen en bedrijventerreinen

- Realiseren ambities en doelen Woonagenda en Woondeal met gemeenten, Rijk en marktpartijen.
- Met gemeenten werken aan voldoende ontwikkelruimte voor bedrijventerreinen en verduurzamen van bestaande bedrijventerreinen.

Recreatie en Toerisme

- Opleveren nieuw afwegingskader logiesaccommodaties.
- Stimuleren van een divers vrijetijdsaanbod voor spreiding van toerisme in ruimte en tijd conform Bestemming Zeeland 2030.
- Uitvoering toeristische promotie volgens de toeristische marketingstrategie Bestemming Zeeland 2030.
- Innovatie en verduurzaming van de vrijetijdssector door het 'Aanjaagprogramma Innovatie'.
- Doorontwikkeling data en kennis over de vrijetijdssector en dit breed delen met overheden, ondernemers en inwoners.

Beleidskader

- [Zeeuwse Omgevingsvisie](#)
- [Omgevingsverordening Zeeland](#)
- [Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht Zeeland 2016](#)
- [Milieuprogramma 2023-2027](#)
- [VTH Programma Schoon, gezond en veilig Zeeland \(operationeel beleid Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving\) 2021](#)
- [Woondeal 2023 en Zeeuwse woonagenda](#)
- [Toekomstbeeld Bestemming Zeeland 2030](#)

Reguliere taken

Milieu

- Vergunningverlening, toezicht en handhaving bij bedrijven en activiteiten, waarvoor de Provincie bevoegd gezag is en taken die daarmee samenhangen.
- Accounthouderschap van de RUD Zeeland en de DCMR.
- Interbestuurlijk toezicht Omgevingsrecht.
- Nazorg gesloten stortplaatsen.
- Coördinatie uitvoering VTH taken binnen Zeeland.

Ruimtelijke kwaliteit

- Overleg over ruimtelijke plannen met betrokken bestuursorganen.
- Toezicht op huisvesting statushouders.

Toerisme en recreatie: bestemming in balans

Belang vrijetijdssector in Zeeland: topsector voor voorzieningenniveau en werkgelegenheid

De vrijetijdssector is belangrijk voor Zeeland. Zeeland scoort hoog in de tevredenheid van gasten. De sector draagt bij aan het in stand houden van het voorzieningenniveau en infrastructuur. Zo maken gasten en inwoners volop gebruik van het toeristisch aanbod en routes voor wandelen en fietsen.

De totale bestedingen in Zeeland voor verblijf en dagbezoek bedragen circa € 3,9 miljard per jaar. De directe werkgelegenheid omvat 16.570 banen. Daarmee is de sector economisch de vijfde sector in Zeeland. Aandachtspunt in deze context is dat de vrijetijdssector met een personeelstekort kampt.

Zeeuwse vrijetijdssector verandert continu en complexiteit van vraagstukken is groot

De draagkracht van de omgeving van recreatie staat in sommige gebieden aan de kust onder druk. Daarom vraagt de balans tussen toerisme en recreatie, omgeving en samenleving structureel aandacht. Ook de vrijetijdssector moet mee in transitie als: stikstofreductie, klimaatadaptatie, energietransitie, afvalreductie, biodiversiteit en de zoetwateropgave.

Door toerisme meer te spreiden verlagen we de druk op natuur en landschap. Er is zowel voor inwoners als bezoekers behoefte aan meer recreatieruimte bijvoorbeeld om te wandelen en fietsen. Groei in verblijfseenheden is echter niet langer vanzelfsprekend. Dit vraagt om nieuwe verdienmodellen voor de vrijetijdssector en aandacht voor gastvrijheid en beleving. Een breder aanbod van vrijetijdsvoorzieningen, zoals route-infrastructuur, bevordert de spreiding van toerisme. Dit verbetert de leefbaarheid voor onze inwoners.

Deze complexiteit vereist kennis en vaardigheden om daarop in te spelen. Dit faciliteren we door een nieuwe meerjarige subsidie tot en met 2027 aan Economische Impuls Zeeland voor een nieuw 'Aanjaagprogramma Innovatie'. We ondersteunen ook het Kenniscentrum Kusttoerisme in een nieuwe Zeeuwse Kennisagenda 2025-2027.

Doelstellingen Bestemming Zeeland 2030:

De ambitie van Bestemming Zeeland 2030 voor een vrijetijdssector die in balans met de samenleving en omgeving bloeit zijn in de Omgevingsvisie Zeeland opgenomen in drie doelstellingen:

1. Inwoner en gast beleven Zeeland in alle seizoenen optimaal door het diverse aanbod in de verschillende regio's en Zeeuwse steden.
2. Een toekomstbestendige en duurzame vrijetijdssector.
3. Het vergroten van de positieve bijdrage van de vrijetijdssector aan de omgeving en de samenleving.

Met onze Zeeuwse partners werken we aan de uitvoering van de actieagenda Bestemming Zeeland 2030.

Omgevingswet en Ruimtelijke Ordening

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. Het doel van de wet is dat het voor initiatiefnemers makkelijker wordt om een omgevingsvergunning aan te vragen en dat het eenvoudiger wordt om na te gaan wat er op een bepaalde plek mag.

Om dit te bereiken is het belangrijk dat de overheden goed samenwerken en dat alle informatie over de fysieke leefomgeving in het digitale Omgevingsloket staat. Via dit Omgevingsloket kunnen initiatiefnemers een vergunningaanvraag indienen of melding doen. Ook kunnen burgers op de kaart zien welke regels er gelden op een locatie.

Ruimtelijke ordening

Het Rijk geeft een belangrijke rol aan de provincies bij de ruimtelijke inpassing van nationale belangen in de regio. We werken aan een ruimtelijk arrangement. Hierin staan de ruimtelijke keuzes die nodig zijn om regionale en nationale doelen te behalen. We stemmen dit met het Rijk af en maken afspraken over uitvoering en investeringsbeslissingen. Deze bestuurlijke afspraken tussen Rijk en Provincie worden in 2025 vastgelegd. Voor het NOVEX-gebied North Sea Port District stellen we samen met het Rijk en betrokken gemeenten een investerings- en uitvoeringsagenda op. In beide trajecten gaat het om afspraken over belangrijke zaken zoals de ruimtelijke gevolgen van de energietransitie, de inrichting van het landelijk gebied, wonen en mobiliteit.

Maatschappelijk effect Omgevingswet en ruimtelijke ordening

De Provincie draagt bij aan een nieuwe manier van samenwerken tussen overheden onderling en tussen overheden en het netwerk. Het doel is een gezonde, veilige leefomgeving en het doelmatig gebruik van de beschikbare ruimte. Hierdoor wordt bijvoorbeeld ook een bijdrage geleverd wordt aan het versterken van de recreatieve en toeristische aantrekkingskracht van Zeeland.

Wonen

Een passende duurzame woning en een prettige woonomgeving.

De Zeeuwse Woondeal en de Zeeuwse Woonagenda vormen de gezamenlijke uitvoeringsagenda voor Rijk, Provincie en gemeenten voor nieuwbouw en voor het verbeteren van de bestaande woningvoorraad. De opgave is aanzienlijk en verschilt per regio. Dit wordt in beeld gebracht in het Kwalitatief Woononderzoek 2024. De opgaven in de Zeeuwse Woonagenda en Woondeal pakken we samen met gemeenten, corporaties en marktpartijen aan. De Provincie ondersteunt dit met de inzet van een aantal subsidieregelingen. Dit zijn:

- Subsidie voor hergebruik van leegstaande panden voor wonen.
- Ondersteuning voor flexibele woonvormen.
- Leningen voor woningverduurzaming.
- Subsidie voor gebiedsgerichte projecten.
- Subsidies voor voorbereiding van woningbouwplannen.
- Cofinanciering voor aanvragen van rijkssubsidies.

Met de subsidie voor hergebruik van leegstaande panden gaan we de leegstand in commercieel en maatschappelijk vastgoed tegen. Door gebiedsgerichte projecten versnellen we de bouw van woningen en verbeteren we de ruimtelijke kwaliteit in de bebouwde omgeving. Om de voorbereiding van woningbouwplannen te versnellen ondersteunen we gemeenten bij de tijdelijke inhuur van deskundigheid.

Beter benutten van regionale bedrijventerreinen

We werken aan het beschikbaar hebben van voldoende ruimte voor havenontwikkeling en bedrijven. De Provincie stelt hiervoor regelmatig een behoefteprognose voor bedrijventerreinen op. Deze vormt de basis voor de regionale bedrijventerreinenprogrammering van de gemeenten. We zetten ons met de gemeenten in voor het toekomstbestendig maken van bedrijventerreinen. In samenwerking met Impuls Zeeland en met steun van de Rijksoverheid werken we aan een meerjarig programma voor de verduurzaming van bedrijventerreinen. De Provincie ondersteunt de gemeenten hierbij met twee subsidieregelingen voor het opstellen en uitvoeren van plannen voor de kwaliteitsverbetering en de verduurzaming van bedrijventerreinen.

Maatschappelijk effect

Zeeland is een provincie waar het goed wonen, werken en leven is.

Milieu

We zorgen ervoor dat er voldoende ruimte is voor havenontwikkeling en bedrijventerreinen. De Provincie stelt hiervoor regelmatig een behoefteprognose voor bedrijventerreinen op. Deze vormt de basis voor de regionale bedrijventerreinenprogrammering van de gemeenten. We zetten ons met de gemeenten in voor het toekomstbestendig maken van bedrijventerreinen. In samenwerking met Impuls Zeeland en met steun van de Rijksoverheid werken we aan een meerjarig programma voor de verduurzaming van bedrijventerreinen. De Provincie ondersteunt de gemeenten met twee subsidieregelingen. Deze helpen bij het opstellen en uitvoeren van plannen voor kwaliteitsverbetering en verduurzaming van bedrijventerreinen.

Maatschappelijk effect

Zeeland is een provincie waar het goed wonen, werken en leven is.

Doelstelling

Ruimtelijke kwaliteit: omgevingsvisie en verordening, advies

Door een jaarlijkse ronde van aanpassingen en verbeteringen blijven de Zeeuwse Omgevingsvisie en Omgevingsverordening Zeeland actueel.

Acties

Ruimtelijke Arrangement en NOVEX

Het nationale programma NOVEX is bedoeld om nationale belangen in de regio ruimtelijk in te passen. In 2025 maken Rijk en regio bestuurlijke afspraken over ruimtelijke ontwikkelingen in heel Zeeland. Er is bijzondere aandacht voor ontwikkelingen in het grensoverschrijdende NOVEX-gebied North Sea Port District (NSPD). De afspraken tussen Rijk en Provincie leggen we vast in een Ruimtelijk Arrangement en in een Uitvoerings- en Investeringsagenda voor het North Sea Port District.

Regiodeal NSPD Aantrekkelijke Leefomgeving

De projecten uit de regiodeal verbeteren de leefomgeving en versterken de brede welvaart in Borsele, Terneuzen en Vlissingen. Wij ondersteunen de uitvoering van deze regiodeal.

Omgevingsvisie en en Regionale Samenwerking

De Zeeuwse Omgevingsvisie beschrijft de langetermijnvisie voor Zeeland voor alle aspecten van de omgeving waar de Provincie een rol speelt. Om de doelen uit de visie te bereiken zetten we instrumenten in zoals de omgevingsverordening. Om visie en verordening actueel te houden passen we deze jaarlijks aan (A en B-lijst procedure). De regionale samenwerking met gemeenten draagt bij aan de vertaling van de provinciale regels naar gemeentelijke plannen en vergunningen.

WIZ Law Delta

De uitvoering van het pakket Wind in de Zeilen volgen we nauwgezet. Een van de onderdelen uit dit pakket is de realisatie van een justitieel complex bij Vlissingen. Naast een extra beveiligde gevangenis zal ook een rechtbank deel uitmaken van het complex. Evenals een ondersteunende faciliteit voor transport. Dit complex wordt gebouwd in een nog te realiseren stadslandgoed. Rijk en regio werken samen om dit complex te realiseren. Met name Rijk en gemeente Vlissingen zijn verantwoordelijk voor de totstandkoming.

North Seaport District NOVEX

In het North Sea Port District werken we aan een balans tussen een toekomstbestendige havenontwikkeling en de leefbaarheid van het gebied. We nemen een actieve regierol gericht op de goede samenwerking met alle partners in het gebied. We stellen met alle partners een uitvoerings- en investeringsagenda op en werken aan de realisatie van de acties en de projecten.

Doelstelling

Ruimtelijke kwaliteit: toekomstbestendige bedrijventerreinen

We zorgen voor voldoende ruimte voor havenontwikkeling en regionale bedrijventerreinen, terwijl we rekening houden met de omgeving. We zetten in op goed ruimtegebruik, verbetering van de kwaliteit en de duurzaamheid van bedrijventerreinen.

Acties

Impuls Bedrijventerreinen

Investeringsbudget impuls bedrijventerreinen. Hiermee subsidiëren we de voorbereiding en uitvoering van projecten voor verduurzaming en het goed inrichten van bedrijventerreinen.

Toekomstige bedrijventerreinen

Het Rijk heeft middelen beschikbaar gesteld voor het verduurzamen van bedrijventerreinen. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan de Zeeuwse ambitie voor CO₂-reductie. De Provincie gaat met Impuls Zeeland en VNO-NCW Co-creatie een provinciaal programma voor verduurzaming van de Zeeuwse bedrijventerreinen opstellen. Doel is om tot 2030 37 bedrijventerreinen te verduurzamen.

Doelstelling

Ruimtelijke kwaliteit: werken met de Omgevingswet

De overheden in Zeeland hebben het werken en samenwerken onder de Omgevingswet geëvalueerd. Zo nodig zijn verbeteringen doorgevoerd en afspraken aangepast. De provinciale organisatie is "Omgevingswetbewust".

Acties

Doorontwikkeling Digitale Stelsel Omgevingswet

Het Omgevingsloket is de website waar mensen makkelijk alle informatie en regels van de overheid kunnen vinden. Hier kunnen ze ook checken of ze een omgevingsvergunning nodig hebben, deze aanvragen of een melding doen. Wij vullen het Omgevingsloket verder met onze regels en beleid. Dit doen we zó dat deze informatie makkelijk terug te vinden is door iedereen.

Het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO) is de techniek achter het Omgevingsloket. Het DSO en het Omgevingsloket werken, maar het moet nog beter. Alle overheden werken nu onder de Omgevingswet, maar ze hebben nog behoefte aan deskundige ondersteuning. De Provincie levert via het IPO een financiële bijdrage aan het beheer en de doorontwikkeling van DSO, inclusief de benodigde ondersteuning. Hiervoor zijn in 2023 meerjarige afspraken gemaakt. Deze afspraken lopen door tot en met 2029.

Versterken Samenwerking

De Zeeuwse overheden werken samen binnen het Samenwerkingsplatform Omgevingswet Zeeland (SPOZ). In 2023 hebben we afspraken gemaakt over de onderlinge samenwerking bij het werken onder de Omgevingswet. In 2025 zullen we deze afspraken evalueren en zo nodig aanpassen. Dit doen we samen met andere ketenpartners (RUD/DCMR, gemeenten, waterschap, RWS, Veiligheidsregio en GGD). Daarnaast ondersteunt de Provincie een aantal regio's bij het organiseren van Omgevingstafels.

Doelstelling

Toerisme en recreatie: bestemming in balans

We werken aan een optimale beleving voor inwoners en gasten en een toekomstbestendige vrijetijdssector die duurzaam is en positief bijdraagt aan de omgeving en samenleving in Zeeland.

Acties

Effecten op leefomgeving betrekken bij recreatieve ontwikkelingen

- We voeren de belangrijkste aanbevelingen uit de evaluatie Kustvisie uit. Dit omvat de realisering van de vijf aandachtsgebieden.
- We adviseren over ruimtelijke plannen en ontwikkelingen.
- We stellen een meerjarige uitvoeringstrategie op voor de verduurzaming van de vrijetijdssector en maken afspraken over de uitvoering daarvan.
- We maken de landelijke "Leidraad Ruimte voor Recreatie en Toerisme" concreet voor Zeeland en nemen deze mee in het traject van het Ruimtelijk Arrangement en de gebiedenaanpak.

Stimuleren spreiden toerisme in tijd en ruimte

We zorgen met gemeenten voor het beheer, onderhoud én de productontwikkeling van het Routenetwerk Zeeland en de aansluiting met de landelijke netwerken.

Zorgen voor een toekomstbestendige sector met vitale bedrijven en ontwikkeling met kwaliteit

- We versterken de vitaliteit van recreatiebedrijven door een subsidie aan Economische Impuls Zeeland voor het 'Aanjaagprogramma Innovatie 2025-2027'. We zorgen voor de aansluiting met de landelijke netwerken.
- We faciliteren de oprichting van een 'Kennis- en Innovatienetwerk Toerisme'.

Zorgen voor divers aanbod

- We leveren een nieuw afwegingskader logiesaccommodaties dat voldoet aan de aanbevelingen evaluatie Kustvisie.
- We inventariseren welke ontwikkelkansen er zijn voor spreiding van het logies- en vrijetijdsaanbod buiten de kustzone.

Verbreden Zeeuwse identiteit en imago

We zorgen voor de doorontwikkeling van de toeristische marketingstrategie 2026. We dragen bij aan de uitvoering van toeristische marketing binnen de Merk Organisatie Zeeland (MOZ). Hierin houden we rekening met de behoeften van bestaande en toekomstige gasten.

Zorgen dat de meerwaarde van de vrijetijdssector breed bekend is en wordt ervaren

- Met de HZ/Kenniscentrum Kusttoerisme ontwikkelen we de kennis over de impact van de vrijetijdssector verder. We delen dit breed met overheden, ondernemers en inwoners.
- We zorgen voor een goed (technisch) beheer, beschikbaarheid en ontsluiting van alle data rondom de vrijetijdssector.

Doelstelling

Ruimtelijke kwaliteit: toekomstbestendig wonen in Zeeland

Het doel voor wonen is om een toekomstbestendige en duurzame woningvoorraad te creëren die voldoet aan de vraag in kwaliteit en kwantiteit.

Acties

Leegstaande Pandenregeling Investeringsagenda

Met de provinciale regeling Hergebruik Leegstaande Panden (HELP) subsidiëren we projecten die leegstaande panden hergebruiken voor wonen. Bijvoorbeeld kantoren, bankgebouwen, kerken en bedrijfsgebouwen. Het kan gaan om de verandering van een bestaand gebouw. Het kan ook om sloop en nieuwbouw van een vervallen gebouw.

Woonfonds Gebiedsgerichte Aanpak

Met de provinciale regeling gebiedsgerichte aanpak wonen (GAW) verstrekken we subsidie aan projecten in de bebouwde omgeving. Gebouwen en openbare ruimte worden door sloop of herstructurering omgezet in nieuwe woningbouwprojecten. Dit zorgt voor een aantrekkelijker leefomgeving.

Advies, onderzoek en monitoring wonen

De Provincie doet onderzoek naar de bevolkingsontwikkeling, woonkwaliteit en woonbehoefte onder andere via het kwalitatief woononderzoek. Daarnaast monitoren we de planvoorraad voor woningbouw, de nieuwbouw en de kwaliteit van de bestaande woningvoorraad. Deze kennis delen we met de betrokken partijen in de provincie.

Realisatie Woondeal/Woonagenda

In de Woondeal zijn afspraken gemaakt over de versnelling van de nieuwbouw. De Provincie ondersteunt gemeenten en andere betrokken partijen bij deze versnelling. Dit doen we onder andere via kennisontwikkeling, onderzoek, organiseren werkconferenties en ondersteuning bij het aanvragen van Rijkssubsidies. Door gebrek aan personeel en expertise bij de gemeenten lopen woningbouwprojecten soms vertraging op. De Provincie heeft hiervoor een regeling opengesteld om financiële steun te bieden voor de tijdelijke inhuur van capaciteit en externe expertise.

Versnelling Flexwoningen

We ondersteunen de Zeeuwse gemeenten bij kennisontwikkeling, pilots en projecten voor de realisatie van flexwoningen. Deze woningen zijn bedoeld voor starters, spoedzoekers en tijdelijke huisvesting van buitenlandse werknemers.

Cofinanciering Rijksregelingen wonen

Voor de versnelling van woningbouw heeft het Rijk de Woningbouwimpuls en Volkshuisvestingsfonds opgesteld. De provincie helpt Zeeuwse gemeenten met € 200.000 als het Rijk subsidie toekent. Met deze steun willen we de kans op subsidie van het Rijk vergroten.

Doelstelling

Milieu: Woon- en werkklimaat zijn versterkt

Via beleid en uitvoering van milieutaken wordt ingezet op het beschermen en het versterken van de milieukwaliteit van onze fysieke leefomgeving. Uitdaging is om hiermee de milieukwaliteit te versterken terwijl de economische belangen niet uit het oog worden verloren. Dit doet de Provincie samen met andere overheden en maatschappelijke partners. De uitvoerende milieutaken zijn gemandateerd aan de RUD Zeeland en voor de Brzo taken aan de DCMR.

Het Milieuprogramma en het VTH programma dragen bij aan een schone, gezonde en veilige leefomgeving.

Acties

Uitvoeren Milieuprogramma 2023-2027

PS heeft dit Milieuprogramma vastgesteld in februari 2023. Bij het Milieuprogramma hoort een meerjarenplanning voor de acties en een monitoring. In 2025 voeren we de acties uit voor dat jaar. We rapporteren in een aparte monitor over het Milieuprogramma. Deze jaarlijkse monitoringsrapportage wordt in het tweede kwartaal opgeleverd. Elk thema uit het Milieuprogramma heeft eigen doelen en acties. Aan onderstaande acties geven we in 2025 extra aandacht en dragen bij aan het behalen van doelstellingen per thema:

1. Permanente verbetering van de Luchtkwaliteit

Provincie Zeeland heeft, zoals alle deelnemers aan het Schone Lucht Akkoord (SLA), een decentraal uitvoeringsplan SLA opgesteld. In dit plan staan acties en maatregelen genoemd die we inzetten om de luchtkwaliteit te verbeteren.

Belangrijke acties daarin zijn:

- Vermindering van emissies van mobiele werktuigen.
- Vermindering van emissies door verkeer en vervoer.
- Vermindering van emissies veroorzaakt door de industrie door bij het verlenen van vergunningen minimaal Beste beschikbare technieken (BBT) voor te schrijven.
- Uit het SLA het thema participatie: scholenproject fijnstof en metingen door apparatuur van burgers (burgersensormetingen).

Voor het reguleren van emissies voeren de omgevingsdiensten de volgende acties uit:

- Vergunningverlening onderkant range BBT.
- Controlemetingen emissies uit industriële schoorstenen.
- Controle van diffuse emissies en lekverliezen van verontreinigende stoffen.
- Volgen van de feitelijke luchtkwaliteit (monitoring).

2. Geluid

Beperken van uitbreiding van de geluidsproductie. In 2025 maken we een plan van aanpak voor wegverkeerslawaaï in opvolging van het actieplan geluid en maken we afspraken met gemeenten over het voorkomen van nieuwe bronnen van laag frequent geluid.

3. Omgevingsveiligheid

Het zoveel mogelijk beperken van risico's die verbonden zijn aan de opslag, productie, bewerking en het transport van gevaarlijke stoffen.

Gelet op de energietransitie en de daarmee gepaard gaande toename van transport en opslag van gevaarlijke stoffen zoals ammoniak voeren we een milieuverkenning uit om zodoende alle belangen (maatschappelijk, economisch en milieutechnisch) te kunnen afwegen tussen enerzijds energietransitie in zijn algemeenheid en anderzijds de concrete invulling hiervan.

4. Zeer zorgwekkende stoffen (ZZS)

Bij nieuwe activiteiten met potentieel (p) ZZS wordt de emissie geminimaliseerd en bij uitbreiding van bestaande activiteiten blijft de emissie op ten hoogste het bestaande vergunde niveau (stand-still). Dat doen we door in te zetten op:

- Vergunningverlening aan de hand van het voorschrijven van BBT en minimalisatie van emissies voor te schrijven.
- Toezicht en handhaving op (geactualiseerde) vergunningen.
- Maatwerkvoorschriften als emissies maximaal toelaatbaar risico overschrijden.
- Vergunningverlening met minimalisatieverplichting, ook voor potentieel ZZS.

Verbeteren van de waterkwaliteit (en bijdragen aan het behalen van de doelstellingen uit de Kaderrichtlijn Water) door reguleren indirecte lozingen, dit doen we concreet door de volgende acties in gang te zetten:

- Omgevingsdiensten krijgen de opdracht om op basis van een risicoanalyse de toezichtplannen te optimaliseren
- Vermindering van (p)ZZS in afvalwaterstromen (en dit middels vergunningen voor te schrijven of via toezicht op toe te zien dat het gehalte (p)ZZS in afvalwaterstromen lager wordt).

5. Robuuste RUD

Samen met de andere bevoegde gezagen (gemeenten) uitvoering geven aan het plan-van-aanpak Robuuste RUD. Daarbij worden ook expliciet de aanbevelingen vanuit het IBP-VTH programma meegenomen om het VTH-stelsel als geheel te versterken en robuuster te maken.

Trendindicatoren

Trendindicatoren	Stand 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025	Einddoel
Aantal overnachtingen toeristische gasten	13,4 miljoen	13,4 miljoen	13,4 miljoen	Geen streefdoel
Aantal overnachtingen vaste gasten	8,0 miljoen	8,0 miljoen	8,0 miljoen	Geen streefdoel
Draagvlak voor toerisme onder de Zeeuwse inwoners (Gemeten steun voor toerisme onder de Zeeuwse inwoners)	Geen vergelijk op provinciaal niveau nog mogelijk. Aan de kust en in het binnenland is het draagvlak verschillend.	70%	70%	75%
Tevredenheid over beleving van Zeeland	8,4 (CBS vakantieonderzoek)	8,1	8,1	Minimaal 8,1 (landelijk gemiddelde)
Aantal banen	16.570	16.600	16.700	16.700 (opvang personeelstekort)

Met de komst van een nieuw milieuprogramma (2023-2027) is team milieu de wijze van monitoren, evalueren en rapporteren aan het veranderen en ontwikkelen. De resultaten worden jaarlijks voorgelegd in een apart document.

Doelindicatoren

Doelindicator	Indicator	Stand 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025	Einddoel
Toeristische bestedingen (verblijfsbezoek)	De bestedingen gedaan door toeristen of ten behoeve van toeristen voor, tijdens en na de reis en het verblijf op de plaats van	€ 1,13 miljard	€ 1,13 miljard	Behoud niveau bestedingen 2023	Behoud niveau bestedingen

	bestemming voor Zeeland				
Vrijtijdsactiviteiten (dagbezoek)	De bestedingen gedaan door Nederlanders (incl. Zeeuwen), Belgen en Duitsers tijdens vrijetijdsactiviteiten in Zeeland, langer dan een uur, zonder verblijf.	€ 2,74 miljard	€ 2,74 miljard	Behoud niveau bestedingen 2023	Behoud niveau bestedingen
Aantal nieuwe woningen	Het aantal nieuwe woningen: in de Zeeuwse woondeal is de afspraak 16.500 woningen te bouwen of toe te voegen tot eind 2030.	2.252	1.770	1.810	16.000 (2023)
Betaalbare woningen	Het aandeel betaalbare woningen: in de Zeeuwse woondeal is de afspraak dat tweederde van de nieuwe woningen in Zeeland betaalbaar is.	47%	60,8%	66,7%	66,7% (2023)
Sociale huur	Het aandeel sociale huur: in het kader van de Zeeuwse woondeal is het percentage sociale huurwoningen van de totale bruto toevoeging aan woningen meer dan het huidige percentage van 22%.	18%	> 22%	> 22%	> 22%
Ouderenhuisvesting	Het aandeel: Nultredenwoningen Geclusterde woningen Zorggeschikte woningen In de Zeeuwse woondeal zijn afspraken gemaakt over het aantal in 2030 (zie kolom einddoel)	578 203 105	niet van toepassing	niet van toepassing	3.340 1.040 975
Gezondheidswinst door vermindering van concentraties luchtvervuilende stoffen.	Daling van concentraties vervuilende stoffen in de lucht in het algemeen, en richting WHO-advieswaarden voor die stoffen waarvoor deze advieswaarden zijn vastgesteld.	De uitstoot van vervuilende stoffen naar de lucht is gedaald. Concentraties van gemeten stoffen op de (Zeeuwse) meetstations in Zeeland laten een dalende trend zien en bovendien wordt aan de (wettelijke) Europese grenswaarden.	Verdere vermindering van concentraties van luchtvervuilende stoffen waar monitoring op plaatsvindt richting WHO advieswaarden. Gezondheidswinst op basis van de indicator en voortgangsrapportage van het Schone Lucht akkoord (SLA),	Verdere vermindering van concentraties van luchtvervuilende stoffen waar monitoring op plaatsvindt richting WHO advieswaarden. Gezondheidswinst op basis van de indicator en voortgangsrapportage van het Schone Lucht akkoord (SLA).	Permanente verbetering van luchtkwaliteit met gezondheidswinst tot gevolg.

Beperken van de uitbreiding van geluidsproductie.	Aantal geluidgehinderden vanwege wegverkeerslawaaai	Om fluctuaties uit te sluiten worden afname berekeningen 5-jaarlijks uitgevoerd. In 2022 zijn huidige geluidsbelastingkaarten gemaakt. In 2023 is gestart om de benodigde data voor het vaststellen van de GPP's (geluidproductieplafonds) in beeld te brengen	In 2024 alle data benodigd voor de vaststelling van de GPP's compleet hebben.	Om jaarlijkse fluctuaties uit te sluiten is gekozen voor het maken van geluid-berekeningen over een periode van 5 jaar. In 2027 volgt een update waarbij actuele verkeersstellingen worden gebruikt. Streefwaarde 2027 is tenminste gelijk t.o.v. 2022 waarbij gestreefd wordt naar een afname met 10%.	In 2027 tenminste gelijk t.o.v. 2022, streven naar afname met 10%.
Het zoveel mogelijk beperken van risico's die verbonden zijn aan de opslag, productie, bewerking en het transport van gevaarlijke stoffen.	Aantal ongevallen met gevaarlijke stoffen met effecten buiten de inrichting.	De gegevens over 2023 worden door het Ministerie van I&W openbaar gemaakt in de Staat van de Veiligheid Brzo- bedrijven 2023. Dit zal in het najaar van 2024 zijn.	Er zijn geen ongevallen met gevaarlijke stoffen met effecten buiten de inrichting geweest.	Er zijn geen ongevallen met gevaarlijke stoffen met effecten buiten de inrichting geweest.	Er zijn geen ongevallen met gevaarlijke stoffen met effecten buiten de inrichting geweest.
Voorkomen van (potentieel) zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in het milieu.	Totaal vergunde emissies van pZZS en ZZS per bedrijf met bestaande emissies.	De omgevingsdiensten hebben de inventarisatie van (p)ZZS emissies afgerond. In 2023 zijn er geen nieuwe vergunningen verleend met emissies boven het MTR-niveau.	Voorkomen van nieuwe (potentieel) zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in het milieu en verminderen van bestaande emissies.	Voorkomen van nieuwe (potentieel) zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in het milieu en verminderen van bestaande emissies.	Voorkomen van nieuwe (potentieel) zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in het milieu en verminderen van bestaande emissies.
CO2 uitstoot bij bedrijven in Zeeland is met 55% afgenomen in 2030 ten opzichte van 1990	CO2 uitstoot van bedrijven	Niet bekend	55% afname in 2030 ten opzichte van 1990.	55% afname in 2030 ten opzichte van 1990.	CO2 uitstoot bij bedrijven in Zeeland is met 55% afgenomen in 2030 ten opzichte van 1990. Reductie CO2-uitstoot bij bedrijven door energiebesparing
De RUD Zeeland is robuust.	Het oordeel van de visitatiecommissie over de robuustheid van de RUD Zeeland.	In 2023 is gewerkt aan het opstellen van een plan van aanpak voor het robuust maken van de RUD Zeeland.	Indienen van een door het Algemeen Bestuur van de RUD Zeeland vastgesteld plan van aanpak voor het robuust maken van de RUD Zeeland bij het ministerie.	Implementatie plan van aanpak robuustheid RUD Zeeland ligt op schema.	De RUD Zeeland is per 1 april 2026 robuust, overeenkomstig een positief rapport van de visitatiecommissie

Gedetailleerde informatie over voortgang is terug te vinden in de monitoringsrapportage van het milieuprogramma.

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

Doelstelling	Begroting 2025
Lasten	
020105-Ruimtelijke kwaliteit: werken met de Omgevingswet	376
020106-Milieu: Woon- en werkklimaat zijn versterkt	13.963
020107-Ruimtelijke Kwaliteit: toekomstbestendig wonen in Zeeland	4.326
020108-Toerisme en recreatie: bestemming in balans	942
020109-Ruimtelijke kwaliteit: omgevingsvisie en verordening, advies	4.324
020110-Ruimtelijke kwaliteit: toekomstbestendige bedrijventerreinen	2.065
029999-Ambtelijke inzet	2.731
Totaal Lasten	28.727
Baten	
020105-Ruimtelijke kwaliteit: werken met de Omgevingswet	24
020106-Milieu: Woon- en werkklimaat zijn versterkt	1.327
020107-Ruimtelijke Kwaliteit: toekomstbestendig wonen in Zeeland	260
020109-Ruimtelijke kwaliteit: omgevingsvisie en verordening, advies	2.282
020110-Ruimtelijke kwaliteit: toekomstbestendige bedrijventerreinen	400
Totaal Baten	4.292
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-24.434
Onttrekkingen	
980299 Bestemmingsreserves-Pr.2	-11.295
Toevoegingen	
980299 Bestemmingsreserves-Pr.2	-
Mutaties reserves	11.295
Resultaat na bestemming	-13.139